

Veids: protokols
Pieņemts: 17.12.1994.
Stājas spēkā: 04.02.1999.

Publicēts:
"Latvijas Vēstnesis", 308/312
(1369/1373), 23.10.1998.

TULKOJUMS

Enerģētikas Hartas protokols par energoefektivitāti un ar to saistītajiem vides aizsardzības aspektiem

PREAMBULA

Šī Protokola parakstītājas,

ņemot vērā ar Eiropas Enerģētikas Hartas Hāgas Konferences Noslēguma Dokumentu akceptēto Eiropas Enerģētikas Hartu, kas tika parakstīta 1991.gada 17.decembrī Hāgā, un īpaši tās nostādnes par sadarbības nepieciešamību energoefektivitātes un ar to saistīto vides aizsardzības problēmu jomā;

ņemot vērā Enerģētikas Hartas Līgumu, kuru ir iespējams parakstīt no 1994.gada 17.decembra līdz 1995.gada 16.jūnijam;

ņemot vērā starptautisko organizāciju uzsākto darbu energoefektivitātes un ar Enerģētisko Ciklu saistīto vides problēmu jomā;

apzinoties situācijas uzlabošanas piegāžu drošības ziņā un nozīmīgu tautsaimniecības un apkārtējās vides stāvokļa uzlabošanas, kas ir efektīvu energoefektivitātes pasākumu ieviešanas rezultāts, kā arī apzinoties šo pasākumu nozīmi tautsaimniecības pārstrukturēšanas un dzīves apstākļu uzlabošanas procesos;

atzīstot, ka energoefektivitātes uzlabošana samazina Enerģētiskā Cikla negatīvās, apkārtējo vidi ietekmējošās sekas, ieskaitot klimata izmaiņas un oksidēšanās procesu paātrināšanos;

atzīstot, ka konkurences tirgum cik pilnīgi vien iespējams jāatspoguļojas enerģijas cenās, garantējot uz tirgu orientētu cenu veidošanu, pilnīgi ietverot tajās ar vidi saistītās izmaksas un atzīstot, ka šāda cenu veidošanas kārtība ir būtiska energoefektivitātes un ar to saistīto dabas aizsardzības jautājumu progresam;

atbalstot privātā sektora t. sk. maza un vidēja izmēra uzņēmumu lomu energoefektivitātes pasākumu veicināšanā un ieviešanā, kā arī to nodomus nodrošināt labvēlīgu institucionālu pamatu ekonomiski pamatotām investīcijām energoefektivitātes jomā;

atzīstot, ka komerciālās sadarbības formas varētu tikt papildinātas ar starpvaldību sadarbību, īpaši enerģētikas politikas formulēšanas un analīzes jomās, kā arī citās sfērās, kas ir būtiski saistītas ar energoefektivitātes uzlabošanu, bet nav piemērotas privātai finansēšanai;

vēloties uzsākt kopīgus un koordinētus energoefektivitātes un apkārtējās vides stāvokļa uzlabošanas pasākumus, kā arī parakstīt Protokolu, kas nodrošinātu pēc iespējas ekonomiskāku un efektīvāku enerģijas izmantošanu:

ir vienojušās par sekojošo:

I daļa

IEVADS

1. pants

PROTOKOLA MĒRĶIS UN SATURS

(1) Šis protokols definē energoefektivitātes kā ievērojama enerģijas avota, kas konsekventi samazina uz apkārtējo vidi neatgriezeniski iedarbojošos enerģētisko sistēmu ietekmi, veicināšanas politikas principus. Bez tam Protokols nosaka vadlīnijas enerģētikas efektivitātes programmām, norāda uz sadarbības jomām un rada pamatu kopējai un koordinētai darbībai. Šāda darbība var aptvert energoresursu iegūšanas iespēju pētīšanu, ieguvī, ražošanu, pārveidošanu, uzglabāšanu, transportēšanu, sadali un patēriņu, un var ietekmēt jebkuru tautsaimniecības sektoru.

(2) Šī Protokola mērķis ir:

(a) pastāvīgā attīstībā esošas energoefektivitātes politikas veicināšana;

(b) vispārēju nosacījumu radīšana, kas rosinātu ražotājus un patērētājus pēc iespējas ekonomiskāk un efektīvāk izmantot enerģiju apkārtējai videi nekaitīgā veidā, īpaši ar efektīvu energoresursu tirgu veidošanas un vides aizsardzības izmaksu pilnīgākas atspoguļošanas enerģijas cenās palīdzību; un

(c) sadarbības veicināšana energoefektivitātes jomā.

2. pants

DEFINĪCIJAS

Šī Protokola kontekstā:

(1) "*Harta*" nozīmē ar Eiropas Enerģētikas Hartas Hāgas Konferences Noslēguma Dokumentu pieņemto Eiropas Enerģētikas Hartu, kas parakstīta Hāgā 1991.gada 17.decembrī; paraksts zem Noslēguma Dokumenta tiek uzskatīts par parakstu zem Hartas.

(2) "*Līgumslēdzējpusē*" nozīmē valsti vai Reģionālu Ekonomiskās Integrācijas Organizāciju, kura ir piekritusi tam, ka šis Protokols būs tai saistošs, un attiecībā uz kuru šis Protokols ir spēkā.

(3) "*Reģionāla Ekonomiskās Integrācijas Organizācija*" nozīmē organizāciju, kuru ir izveidojušas atsevišķas valstis un kurai ir nodotas pilnvaras risināt noteiktus jautājumus, daļu no kuriem regulē šis Protokols, kā arī pilnvaras pieņemt lēmumus, kas ir saistoši un attiecas uz šiem jautājumiem.

(4) "*Enerģētiskais Cikls*" nozīmē veselu enerģētisko ķēdi, aptverot darbības, kas saistās ar dažādu enerģijas formu ieguves iespēju pētīšanu, ieguvī, ražošanu, pārveidošanu, uzglabāšanu, transportēšanu, sadali un patēriņu, atkritumu apstrādi un uzglabāšanu, kā arī šo darbību pārtraukšanu tādējādi samazinot kaitīgo ietekmi uz apkārtējo vidi.

(5) "*Izmaksu efektivitāte*" nozīmē definēto mērķu sasniegšanu ar viszemākajām izmaksām vai vislielākā labuma gūšana, balstoties uz dotajām izmaksām.

(6) "*Energoefektivitātes palielināšana*" nozīmē darbību, kas nodrošina to pašu ražošanas galaproduktu (precī vai pakalpojumu), samazinot šī galaprodukta saražošanai nepieciešamo energopatēriņu, tai pašā laikā nesamazinot galaprodukta kvalitāti.

(7) "*Ietekme uz apkārtējo vidi*" nozīmē jebkuru efektu, ko izraisījusi dotā darbība uz apkārtējo vidi, ietverot cilvēku veselību un drošību, floru, faunu, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu un vēsturiskos pieminekļus vai citas fiziskas struktūras vai mijiedarbību starp šiem faktoriem; tas ietver arī ietekmi uz kultūras mantojumu vai sociāli ekonomiskos apstākļus, kas rodas, izmainot šos faktorus.

II daļa

POLITIKAS PRINCIPI

3. pants

PAMATPRINCIPI

Līgumslēdzējpusē vadās pēc sekojošiem principiem:

(1) Līgumslēdzējpusē sadarbojas un attiecīgi palīdz viena otrai attīstīt un īstenot energoefektivitātes politiku, likumus un noteikumus.

(2) Līgumslēdzējpusē izstrādā energoefektivitātes politiku un attiecīgus juridiskus principus, kas veicina:

(a) tirgus mehānisma, t. sk. tirgus cenu, efektīvu funkcionēšanu un pilnīgu vides aizsardzības izmaksu atspoguļošanu cenās;

(b) energoefektivitāti samazinošu barjeru novēršanu, tādējādi stimulējot investīcijas;

(c) mehānismus energoefektīvu pasākumu veicināšanai;

(d) izglītību un apzinīgumu;

(e) tehnoloģiju pārņemšanu un izplatīšanu;

(f) juridisko un regulējošo principu "caurspīdīgumu".

(3) Līgumslēdzējpusē cenšas sasniegt vislielākā mērā efektīvu Enerģētiskā Cikla funkcionēšanu. Šajā sakarā tās savas kompetences ietvaros formulē un realizē energoefektīvu politiku un sadarbojas vai koordinē savu darbību, balstoties uz izmaksu un ekonomisko efektivitāti, pienācīgi ņemot vērā vides aizsardzības aspektus.

(4) Energoefektīva politika ietver gan īstermiņa darbību, sakārtojot iepriekšējā perioda likumdošanu, gan ilgtermiņa darbību, uzlabojot Enerģētiskā Cikla energoefektivitāti.

(5) Sadarbojoties, lai sasniegtu šī Protokola izvirzītos mērķus, Līgumslēdzējpusē ņem vērā starpību starp nelabvēlīgām sekām un izmaksu samazināšanos, kas skar atsevišķas Līgumslēdzējpusē.

(6) Līgumslēdzējpusē atzīst privātā sektora vitāli svarīgo lomu. Tās veicina energouzņēmumu, atbildīgo amatpersonu un specializētu struktūru aktīvu darbību, kā arī ciešu sadarbību starp rūpniecību un pārvaldes struktūrām.

(7) Veicot koordinētu sadarbību, Līgumslēdzējpusē ņem vērā tām saistošajos starptautiskajos līgumos noteiktus būtiskus principus, kas veicina apkārtējās vides aizsardzību un tās stāvokļa uzlabošanu.

(8) Līgumslēdzējpusē pilnā mērā izmanto kompetentu starptautisku vai citu organizāciju pakalpojumus un ekspertīzi, kā arī rūpējas, lai atsevišķu struktūru darbība nepārklātos.

4. pants

ATBILDĪBA PAR SASKAŅOŠANU

Katra Līgumslēdzējpusē cenšas garantēt energoefektivitātes politikas koordinēšanu starp visām tās atbildīgajām struktūrām.

5. pants

STRATĒGIJA UN POLITIKAS MĒRĶI

Līgumslēdzējpusē formulē stratēģiju un politikas mērķus energoefektivitātes paaugstināšanai un līdz ar to Enerģētiskā Cikla ietekmes uz vidi samazināšanai, vadoties pēc katras puses specifiskajiem apstākļiem enerģētikas sektorā. Par šo stratēģiju un politikas mērķiem ir informētas visas ieinteresētās puses.

6. pants

FINANSĒJUMS UN FINANSU STIMULI

(1) Līgumslēdzējpusē veicina jaunu pieeju un metožu ieviešanu energoefektīvu ražotņu un ar enerģētiku saistītu dabas aizsardzības projektu finansēšanā, kā piemēram kopuzņēmumu nodibināšana starp enerģijas patērētājiem un ārvalstu investoriem (tālāk - "Trešās puses finansēšana").

(2) Līgumslēdzējpusē cenšas izmantot privātā kapitāla tirgus un starptautisko aizdevējorganizāciju eksistences priekšrocības un veicināt pieeju tiem ar nolūku veicināt kapitālieguldījumus energoefektīvās ražotnēs un ar enerģētiku saistītos dabas aizsardzības projektos.

(3) Ievērojot Enerģētikas Hartas Līguma nosacījumus un tā noteiktās starptautiskās saistības Līgumslēdzējpusē drīkst noteikt finansiālus stimulus enerģijas patērētājiem nolūkā veicināt energoefektīvu tehnoloģiju, produktu un pakalpojumu konkurētspēju tirgus apstākļos. Līgumslēdzējpusē cenšas to veikt, garantējot vispārēju informētību un samazinot starptautiskā tirgus izkropļojumus.

7. pants

ENERGOEFEKTĪVU TEHNOLOĢIJU IEVIEŠANAS VEICINĀŠANA

(1) Saskaņā ar Enerģētiskās Hartas Līguma nosacījumiem Līgumslēdzējpusē veicina komerciālo tirdzniecību, kā arī sadarbību energoefektīvu un videi nekaitīgu tehnoloģiju, ar enerģētiku saistīto pakalpojumu un pārvaldes jomās.

(2) Līgumslēdzējpusē veicina šo tehnoloģiju, pakalpojumu un pārvaldes izmantošanu visos Enerģētikas Cikla posmos.

8. pants

VIETĒJĀS PROGRAMMAS

(1) Lai sasniegtu 5.paragrāfā formulētos politikas mērķus katra Līgumslēdzējpusē attīsta, realizē un regulāri aktualizē energoefektivitāti uzlabojošas programmas, kas ir vispiemērotākās vietējiem apstākļiem.

(2) Šīs programmas ietver tādas darbības kā:

(a) energoresursu pieprasījuma un piegāžu ilgtermiņa scenārijus kā vadlīnijas lēmumu pieņemšanai;

(b) izvērsto darbību enerģētisko, ekoloģisko un ekonomisko seku izvērtējums;

(c) energomateriālus izmantojošo iekārtu energoefektivitātes uzlabošanai domāto standartu un normu noteikšana un to starptautiska piemērošana, lai novērstu tirdzniecības nesaskaņas;

(d) pri vātās iniciatīvas un rūpnieciskās sadarbības attīstīšana un veicināšana, ieskaitot kopuzņēmumu veidošanu;

(e) ekonomiski pamatotu un ekoloģiski tīru energoefektīvu tehnoloģiju izmantošanas veicināšana;

(f) modernu pieeju investīciju apstrādei, kas domātas energoefektivitātes palielināšanai, veicināšana, piem. Trešās Puses finansējums un kofinansēšana;

(g) piemērotu enerģijas bilanču un datu bāžu attīstīšana, piemēram pietiekami detalizēti dati par enerģijas pieprasījumu vai tehnoloģijas, kas palielina energoefektivitāti;

(h) padomnieku un konsultantu pakalpojumu izmantošanas veicināšana, kurus var izmantot sabiedriskajā vai privātajā ražošanā un kuri var nodrošināt ar informāciju par energoefektivitātes programmām un tehnoloģijām, kā arī palīdzēt patērētājiem un uzņēmumiem;

(i) koģenerācijas un centralizētās siltumapgādes efektivitātes palielināšanas atbalsts un veicināšana;

(j) ģpašu, par energoefektivitāti atbildīgu struktūru izveidošana dažādos līmeņos, kuras ir pietiekami labi finansētas un nokomplektētas ar kadriem, lai spētu attīstīt un realizēt energoefektīvu politiku.

(3) Realizējot energoefektivitātes programmas, Līgumslēdzējpusē garantē adekvātu institucionālu un juridisku

infrastruktūru eksistenci.

III daļa

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

9. pants

SADARBĪBAS JOMAS

Sadarbība starp Līgumslēdzējpusēm var notikt jebkurā piemērotā formā. iespējamās sadarbības jomas ir uzskaitītas Pielikumā.

IV daļa

ADMINISTRATĪVIE UN JURIDISKIE ASPEKTI

10. pants

HARTAS KONFERENCES LOMA

(1) Visu lēmumu pieņemšanā, kurus saskaņā ar šo Protokolu pieņem Hartas Konference, var piedalīties tikai tās Hartas Līguma Līgumslēdzējpusēs, kas ir parakstījušas šo Protokolu.

(2) Hartas Konference 180 dienas pēc šī Protokola stāšanās spēkā centīsies izstrādāt kārtību, kādā tiks uzraudzīta un veicināta Protokola nosacījumu realizēšana, ieskaitot atskaišu prasības, kā arī kārtību, kādā tiks noteiktas 9.paragrāfā minētās sadarbības jomas.

11. pants

SEKRETARIĀTS UN FINANSĒJUMS

(1) Sekretariāts, kura izveidošanu nosaka Enerģētikas Hartas Līguma 35.paragrāfs, nodrošina Hartas Konferenci ar visu nepieciešamo palīdzību darbību veikšanā, ko nosaka šis Protokols, kā arī veic jebkādu citu laika gaitā radušos pakalpojumus saistībā ar šo Protokolu, ja Hartas Konference šīs darbības ir apstiprinājusi.

(2) Hartas Konferences un Sekretariāta ar šo Protokolu saistītās darbības finansējumu nodrošina Protokolu parakstījušās puses saskaņā ar to maksātspēju, ko nosaka Enerģētikas Hartas Nolīguma B pielikumā izstrādātā formula.

12. pants

BALSOŠANA

(1) Līgumslēdzēju, kas piedalās un balso Hartas Konferencē, vienprātība ir nepieciešama, pieņemot lēmumus par:

- (a) izmaiņām Protokolā; un
- (b) iespēju citām valstīm parakstīt šo Protokolu saskaņā ar 16.paragrāfu.

Līgumslēdzējpusēs izmēģina visus līdzekļus vienošanās panākšanai uz *consensus* principa pamata par jebkuru citu jautājumu, ko nepieciešams izlemt šī Protokola kompetences ietvaros. Ja vienošanos panākt nav iespējams, tad lēmumus, kuri neskar budžeta jautājumus, pieņem ar trīs ceturtdaļām no Hartas Konferencē piedalošos un balsojošu pušu balsu skaita.

Lēmumus par jautājumiem, kas skar budžetu, pieņem ar to Līgumslēdzēju kvalificētu balsu vairākumu, kuru ieguldījums saskaņā ar 11.(2) paragrāfu summējot sastāda vismaz trīs ceturtdaļas no kopējā ieguldījuma.

(2) Šī paragrāfa ietvaros termins "piedalošās un balsojošās puses" nozīmē Līgumslēdzējpusēs, kuras ir parakstījušas Protokolu, piedalās sapulcē un kuras nodod pozitīvas vai negatīvas balsis arī gadījumā, ja Hartas

Konference nosaka, ka attiecīgi lēmumi var tikt pieņemti, balsojot "pa pastu".

(3) 1.punkts nosaka ar budžeta jautājumiem saistītu izņēmuma gadījumu - neviens lēmums saskaņā ar šo paragrāfu nevar stāties spēkā, kamēr to neatbalsta Līgumslēdzējušu vienkāršs vairākums.

(4) Reģionālajai Ekonomiskās Integrācijas Organizācijai balsošanas laikā pieder tās dalībvalstu skaitam, kas parakstījušas šo protokolu, atbilstošs balsu skaits; ņemot vērā, ka šī organizācija neizmanto savas tiesības balsot, ja tās dalībvalstis izmanto savējās, un *vice versa*.

(5) Gadījumā, ja Līgumslēdzējuse ilgstoši nepilda savas finansiālās saistības, ko uzliek šis Protokols, Hartas Konference var uz laiku daļēji vai pilnā mērā atņemt tai balss tiesības.

13. pants

ATTIECĪBAS AR ENERĢĒTIKAS HARTAS NOLĪGUMU

(1) Pretrunu gadījumā starp šī Protokola un Enerģētikas Hartas Nolīguma nosacījumiem dominē Enerģētikas Hartas Nolīguma nosacījumi.

5. daļa

GALA NOLIKUMS

14. pants

PARAKSTĪŠANA

Šo Protokolu valstīm un Reģionālās Ekonomiskās Integrācijas Organizācijām, kuras ir parakstījušas Enerģētikas Hartu un Enerģētikas Hartas Nolīgumu, ir iespēja parakstīt Lisabonā no 1994.gada 17.decembra līdz 1995.gada 16.jūnijam.

15. pants

RATIFIKĀCIJA, AKCEPTS UN ATZĪŠANA

Līgumslēdzējuses šo Protokolu akceptē vai atzīst un ratificē. Attiecīgie dokumenti tiek iesniegti Glabātuvē.

16. pants

IESPĒJA PARAKSTĪT PROTOKOLU CITĀM VALSTĪM

Līgumslēdzējuses, kuras ir parakstījušas Enerģētikas Hartu un Enerģētikas Hartas Nolīgumu, var pievienoties šim Protokolam, sākot ar 1995.gada 16.jūniju saskaņā ar Hartas Konferences apstiprinātiem nosacījumiem. Pievienošanās dokumenti tiek iesniegti Glabātuvē.

17. pants

LABOJUMI

(1) Jebkura Līgumslēdzējuse var ierosināt veikt labojumus Protokolā.

(2) Jebkura ierosinātā labojuma tekstu Sekretariāts izsūta visām Līgumslēdzējpusēm vismaz trīs mēnešus pirms Hartas Konferences, kurā plānots šos labojumus pieņemt.

(3) Pēc tam, kad Hartas Konference ir akceptējusi izmaiņas Protokolā, Sekretariāts tos nodod Glabātuvei, kura, savukārt tās nosūta visām Līgumslēdzējpusēm akceptam un ratifikācijai.

(3) Akceptu vai ratifikāciju apstiprinoši dokumenti par izmaiņām Protokolā jāiesniedz Glabātuvei rakstveidā. Izmaiņas stājas spēkā Līgumslēdzējpusēm, kuras ir akceptējušas un ratificējušas šīs izmaiņas trīsdesmit dienas pēc brīža, kad no Glabātuves ir saņemts paziņojums, ka vismaz trīs ceturtdaļas Līgumslēdzējušu ir akceptējušas un ratificējušas šīs izmaiņas. Pēc tam izmaiņas stājas spēkā jebkurai citai Līgumslēdzējpusi 30 dienas pēc brīža, kad šī

Līgumslēdzējuse ir iesniegusi Glabātuvei akcepta un ratifikācijas apstiprinājuma dokumentus.

18. pants

STĀŠANĀS SPĒKĀ

(1) Šis Protokols stājas spēkā 30.dienā pēc brīža, kad piecpadsmitā dalībvalsts vai Reģionālā Ekonomiskās Integrācijas Organizācija, kura ir parakstījusi Hartu un Hartas Nolīgumu, iesniedz akceptu un ratifikāciju apstiprinošu dokumentu vai dokumentu, kas apstiprina gatavību parakstīt šo Protokolu, vai arī brīdī, kad stājas spēkā Enerģētikas Hartas Nolīgums. Protokols stājas spēkā vēlākajā no šiem datumiem.

(2) Pēc Protokola spēkā stāšanās saskaņā ar 1.punktu, katrai valstij vai Reģionālās Ekonomiskās Integrācijas Organizācijai, kurai ir saistošs Enerģētikas Hartas Nolīgums un kura ir ratificējusi, akceptējusi vai izteikusi gatavību parakstīt šo Protokolu, Protokols kļūst saistošs trīsdesmitajā dienā pēc brīža, kad valsts vai Reģionālā Ekonomiskās Integrācijas Organizācija ir iesniegusi Glabātuvei akceptu, ratifikāciju vai gatavību parakstīt Protokolu apstiprinošu dokumentu.

(3) 1.punkta kontekstā, jebkurš dokuments, ko iesniegusi Reģionālā Ekonomiskās Integrācijas Organizācija, netiek pieskaitīts papildus tiem, ko iesniegušas šīs organizācijas atsevišķas dalībvalstis.

19. pants

IEBILDES

Iebildes nav.

20. pants

IZSTĀŠANĀS

(1) Jebkurā brīdī pēc tam, kad Protokols ir stājies spēkā un attiecīgā Līgumslēdzējuse ir uzņēmusies saistības, Līgumslēdzējuse var iesniegt rakstveida paziņojumu Glabātuvei par tās nodomu atteikties no šī Protokola uzliktajām saistībām.

(2) Jebkura Līgumslēdzējuse, kura atsakās no Enerģētikas Hartas Nolīguma uzliktajām saistībām, reizē atsakās arī no Protokola uzliktajām saistībām.

(3) Izstāšanās saskaņā ar 1.punktu stājas spēkā deviņdesmitajā dienā pēc paziņojuma iesniegšanas Glabātuvei. Izstāšanās saskaņā ar 2.punktu stājas spēkā brīdī, kad Līgumslēdzējusei vairs nav saistošs Enerģētikas Hartas Nolīgums.

21. pants

GLABĀTUVE

Portugāles Republikas valdība tiek uzskatīta par šī Protokola Glabātuvi.

22. pants

AUTENTISKIE TEKSTI

Kā pierādījums pienācīgi pilnvarotu personu rīcībai, parakstot šo Protokolu, Portugāles Republikas valdības glabāšanā tiek nodotas pa vienai parakstīta Protokola oriģināla kopijai angļu, franču, vācu, itāļu, krievu un spāņu valodās, bez tam visas tās ir vienlīdzīgi autentiskas.

Parakstīts Lisabonā tūkstoš deviņi simti deviņdesmit ceturtā gada decembra septiņpadsmitajā dienā.

Ilustratīvs un papildināms iespējamo sadarbības jomu saraksts saskaņā ar 9.paragrāfu

Energoefektivitāti uzlabojošu programmu attīstība, aptverot energoefektivitātes palielināšanas šķēršļu un potenciāla apzināšanu, kā arī energoresursu klasificēšanas un efektivitātes standartu izstrādāšanu.

Enerģētiskā cikla ietekmes uz apkārtējo vidi izvērtējums.

Ekonomisku, juridisku un regulējošu pasākumu izvērsšana.

Tehnoloģiju pārņemšana, tehniskā palīdzība un rūpnieciskie kopuzņēmumi saskaņā ar starptautisko īpašumtiesību režīmu un citiem piemērojamiem starptautiskiem līgumiem.

Pētījumi, to attīstība.

Izglītība, apmācība, informācija un statistika.

Dažādu tirgus apstākļos piemērojamu, piem. finansiālo pasākumu apzināšana un izvērtēšana, ieskaitot atļaujas uzskaitīt ārējās tirdzniecības izmaksas un guvumus, īpaši vides kontekstā.

Enerģētikas analīze un politikas formulēšana -

- energoefektivitātes palielināšanas potenciāla izvērtējums,
- enerģijas pieprasījuma analīze un statistika,
- juridisku un regulējošu instrumentu attīstība,
- integrēta resursu plānošana un pieprasījuma regulēšana (*demand side management*),
- ietekmes uz vidi izvērtējums, t. sk. lielu enerģētisku projektu iedarbība uz vidi.

Energoefektivitātes palielināšanā un vides aizsardzības mērķu sasniegšanā izmantojamo ekonomisko instrumentu izvērtējums.

Energoefektivitātes analīze ogļūdeņražu pārstrādes, konversijas, transportēšanas un sadales procesos.

Energoefektivitātes palielināšana elektrības ražošanā un pārvadē -

- koģenerācija,
- ražotņu komponenti (katli, turbīnas, ģeneratori utt.),
- tīklu integrācija.

Energoefektivitātes palielināšana celtniecības sektorā -

- termiskās izolācijas standarti, ventilācija,
- telpu apsildīšanas un gaisa kondicionēšanas sistēmas,
- augstas efektivitātes NOx degļi,
- mērīšanas tehnoloģijas un individuālie mērītāji,
- elektriskā sadzīves tehnika un apgaismojums.

Pašvaldības un vietējo pašpārvalžu pakalpojumi -

- centralizētās siltumapgādes sistēmas,
- efektīvas gāzes sadales sistēmas,
- enerģētikas plānošanas tehnoloģijas,
- pilsētu vai citu nozīmīgu struktūru sadraudzība,
- enerģētiskās situācijas uzraudzība pilsētās un valsts ēkās,
- atkritumu izmantošana enerģētiskiem nolūkiem.

Energoefektivitātes palielināšana rūpniecībā -

- kopuzņēmumi,
- ražošanas apvienošana, koģenerācija un atkritumu pārstrāde nolūkā ražot siltumu,
- enerģētiskie auditi.

Energoefektivitātes palielināšana transporta sektorā -

- motorizēto transporta līdzekļu darbības standarti,
- efektīvu satiksmes infrastruktūru attīstīšana,

Informācija -

- apziņas radīšana,
- datu bāzes, pieeja tām, tehniskie raksturlielumi, informācijas sistēmas,
- tehniskās informācijas izplatīšana un vākšana,
- attieksmes pētīšana.

Apmācība un izglītība -

- enerģētikas sektora vadības, speciālistu, inženieru un studentu sūtīšana pieredzes apmaiņā,
- starptautisko apmācību kursu organizēšana.

Finansējums -

- juridiskā ietvara izstrādāšana,
- Trešās Puses Finansējums (*Third Party Financing*),
- kopuzņēmumi,
- kofinansēšana.